

31. ЗНАЧЕННЯ ПРЕМІЙ З ЯКОСТІ

А.М. Сіренко

Національний університет харчових технологій

Для ефективної діяльності підприємства дуже важливими чинниками є контроль та управління. За допомогою цих чинників підприємство може контролювати випуск якісної та конкурентоспроможної продукції на ринок. Тобто управління якістю є особливим підходом до управління організацією, що об'єднує основні існуючі методи управління і технічні засоби в науково обгрунтовану систему, метою якої є постійне поліпшення діяльності організації і результатів цієї діяльності.

Вагомий внесок у дослідження та розвиток управління якістю зробили вчені Л.Є. Басовський, О.В. Вотченікова, Е. Демінг, Дж. Джуран, К. Ісікава та ін. Для виділення та нагородження підприємств, що виробляють найбільш якісну продукцію були створені премії по якості.

Премії за досягнення в сфері якості (премії по якості) – це конкурс серед підприємств на національному або міжнародному рівні, у якому оцінюються зусилля і досягнення підприємств у сфері забезпечення і поліпшення якості. Виділяють два основних типи премій з якості:

- "комерційні" – премії, що присуджуються за результатами опитування споживачів ("Факел Бірменгама", "Діамантова Зірка" та ін);

- "за системою оцінок" – премії, що присуджуються за результатами комплексної оцінки незалежними експертами діяльності підприємств по відповідній системі критеріїв.

Кожен критерій моделі відображає певний напрямок діяльності підприємства і оцінюється за бальною системою. Премії за якістю проводяться щорічно і вони, як правило, не передбачають грошової винагороди. Переможці отримують символ премії (статуетку, приз, диплом), який можуть використовувати в рекламних цілях. Разом з тим переможці повинні сприяти поширенню інформації про свій досвід в галузі управління якістю.

Найбільш поширені премії з якості:

- *в Америці (Національна премія якості Малкольма Болдріджа)*

Премія Малкольма Болдріджа (американська премія за якістю) – заснована в 1987 р. є першою спробою описати в критеріях концепцію "загального управління якістю".

- *в Японії (Премія Демінга)*

Премія Демінга вручається кожного року організаціям, що досягли високих результатів у використанні методів та інструментів загального управління якістю. (TQM). [1]

Премію Е. Демінга було започатковано в 1951 році, і вона передбачала нагороду компаній за їх індивідуальні досягнення у сфері застосування принципів управління якістю в масштабах усієї компанії. Вона є найпрестижнішою у світі. Серед лауреатів Премії Демінга за більше ніж 50 років її існування можна назвати практично всі провідні компанії Японії. Нагороди Демінга удостоювалися Hitachi, Nissan Motor, Toyota, Mitsubishi, Fuji-Херох, NEC і багато ін.

- *в Європі (Європейська премія з якості)*

Із 1991 року Європейський фонд управління якістю (ЄФУЯ) та Європейська організація з якості присуджують Європейську премію з якості, яка увібрала в себе найкращу практику вже наявних премій. Основна ідея полягає в тому, що задоволення покупців, задоволення працівників і вплив на суспільство досягаються через лідерство в політиці та стратегії, управлінні персоналом, ресурсами і процесами, що призводить врешті-решт до видатних результатів у бізнесі.

За допомогою цих премій держави змогли укорінити філософію якості в бізнес-співтоваристві. Дану мету переслідує і Україна, тим самим рекомендуючи для застосування в якості основи конкурсів на присудження національних нагород якості концепцію TQM. В Україні національну нагороду з якості введено в 1996 р. за ініціативою Української асоціації якості та Української спілки промисловців та підприємців за підтримки ЄФУЯ та ЄОЯ [2]. В основу оцінки покладено

Європейську модель. У 2001 р. постановою КМУ засновано Всеукраїнський конкурс із якості для стимулювання підвищення якості та конкурентоспроможності вітчизняної продукції, сприяння впровадженню ідеології TQM на підприємствах

В Україні конкурси за досягнення у сфері якості проводить з 1996 р. Українська асоціація якості. За основу Української національної премії за якістю прийнята Європейська премія за якістю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Маслов Д. Премії у сфері якості – простий та ефективний інструмент для діагностики і вдосконалення бізнесу [Електронний ресурс] / Д. Маслов // Веб-сайт Асоціації Демінга. – Режим доступу: <http://deming.ru/index.htm>.

2. Український національний конкурс якості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uaq.org.ua>.

Науковий керівник – Сіднева Ж.К.